

Artırma ve eksiltme ve ihale kanunu

(*Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 10/VI/1934 - Sayı : 2723*)

No.
2490

Kabul tarihi
2 - VI - 1934

BİRİNCİ MADDE — Umumî, mülhak ve hususî bütçelerle idare edilen daireler namına alma, satma, yaptırma, keşfettirme, kiraya verme, kiralama ve bunlara benzer diğer işler bu kanunda yazılı hükümlere göre yapılır.

Ancak bu daire ve müesseselerin ve bunlara bağlı mütedavil sermayeli teşekküllerin hususî kanunlarındaki hükümlere göre blânço ile gösterilmesi lâzım olan ticarî mahiyetteki işlerle sermayesinin yarısından fazlası Devlete ait olan müesseselerin inşaat ve esaslı tamirattan başka işlerinde bu kanun hükümlerinin tatbiki mecburî değildir.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun mucibince artırma, eksiltme işlerine girebilmek için kanunî ikametgâh sahibi olmakla beraber istenilen teminatı ve icabında bu kanunda sayılı vesikalara göstermek şarttır.

On beş bin lira kıymetten aşağı alımlarla inşa, tamir, imal ve istikşaf işlerine yabancı tebaasının girebilmesi için bunların on senedenberi Türkiyede mukim ve ticaret sicillinde kayıtlı olması lâzımdır.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Artırma ve eksiltmelere girecek şirketler, usulüne göre istenilen vesikalardan başka aşağıda sayılı vesikaları da göstermeğe mecburdurlar:

A) İdare merkezlerinin bulunduğu yer mahkemesinden veya siciline kayıtlı bulunduğu ticaret odasından veya sair resmî bir makamdan şirketin sicille kayıtlı ve halen faaliyette olduğuna dair bir vesika (Bu vesikanın davet tarihinden muahhar tarihli olması şarttır);

B) Şirketin sirküleri veya şirket namına tekliflerde bulunacak kimselerin bu şirketin vekili olduğunu gösterir noterlikten tasdikli vekâletname.

Yabancı şirketler artırma ve eksiltmelere girmek için Türk şirketlerle yabancıların tâbi oldukları kayıtlara bağlıdırlar.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Aşağıda yazılı kimseler gerek doğrudan doğruya ve gerek bir vasıta ile artırma ve eksiltmelere giremezler:

A) Bu kanun hükümlerine göre teşekkül edecek komisyonlar azası;

B) Bu komisyonların çalışmalarına esas teşkil edecek ilk veya son işleri ve evrakı hazırlayan, tamamlayan ve ihale neticelerini tatbik ve takip edecek memurlar;

C) Artırma ve eksiltmenin yapıldığı yerin en büyük mülkî ve askerî memuru;

D) A fıkrasındaki komisyonlar azasının ve (B) ile (C) fıkralarındaki memurların ana, baba, evlât, karı, koca, damat, kayınpeder ve kardeşleri ve bunların veya komisyon azalarının şerikleri;

E) Bu kanunda yazılı ceza hükümleriyle artırma ve eksiltmelere girmeleri muvakkaten veya müebbeden hükmen menedilmiş kimseler.

Birinci maddede yazılı daire ve müesseselerin memurları yalnız artırma işlerine girebilirler. Ancak kendi arazisi ile hayvanlarından çıkan şeyleri ve hayvanlarını Devlete ve doğrudan doğruya alâkadâr olmadığı müesseselere satabilirler.

BEŞİNCİ MADDE — Artırma ve eksiltme veya pazarlığı yapılacak madde veya hizmetin her türlü hususiliğini ve teferruatını gösterir şartnamesi alâkadar dairelerce hazırlanır ve birer tasdikli sureti isteyenlere bedelsiz verilir. Ancak 25 bin liradan yukarı olan artırma ve eksiltmeler için şartname ve projeler muhammen bedelin yüz binde beşi nisbetinde bir bedelle verilebilir. Fakat bu bedel 50 lirayı geçemez.

Miktarı ne olursa olsun inşaat ve tamirata ait proje ve şartnameler ikinci fıkradaki nisbete göre alınacak bedel muvabikinde verilir. Projesi olmayan şartnameler için bu bedelin yarısı alınır.

Şartnameler

ALTINCI MADDE — Şartnamelerde taahhüdün taallûk ettiği maddelerin mahiyetine göre konulacak hususî ve fennî şartlardan başka umumî surette aşağıdaki hususların da gösterilmesi lâzımdır:

A) Taahhüdün taallûk ettiği maddelerin mahiyeti, miktar ve vasfı ve gayrimenkul satış ve icarlarında gayrimenkulün yeri ve hududu;

B) Satın alınacak eşyanın yerli malı olup olmayacağı ve yaptırılacak hizmetler için yalnız yerli vasıta ve maddelerden istifade edilip edilmeyeceği;

C) Taahhüdün müddeti, ne zamandan başlayacağı, taahhüdün vaktinde yapılmadığı veya tamamlanmadığı takdirde verilecek cezalar;

D) Taahhüdün yapılacağı yer, teslim ve tesellüm suretleri, taahhüt bedelinin aktin yapıldığı tarihte meri olan malî hükümlere uygun olacak tediye tarzları ve yerleri;

E) Mukavele tatbik edilirken bazı resim ve masrafların akti yapan daire tarafından ayrıca verilmesi şart konulmuş ise bunların nelerden ibaret olduğu;

F) Muvakkat ve katî teminat miktarı;

G) Taahhüdün bir kısmını veya tamamını yapmayanların teminatı üzerinde ihaleyi yapan dairelerin bu kanuna göre taşıdığı haklar;

H) İhale merkezin emrile yapılacak işlerden ise komisyonun merkeze ilk işarından itibaren en çok 15 gün içinde müteahhide katî kararın bildirileceği;

İ) 45 inci madde hükmünce hususî mahiyeti itibarile artırma ve eksiltmenin iktidarlarına güvenilir istekliler arasında yapılması lâzım olan hallerde istenilen şartlar ve vesikalar.

(Şartnamelere «İ» fıkrası hükümlerinin konulması, vilâyet hususî idareleri ve belediyeler için Dahiliye vekâletinin, diğer Devlet daire ve müesseseleri için Vekiller Heyetinin müsaadesile olabilir.)

Şartnamelerle gayri fennî veya husulî halen imkânsız kayıt ve şart bulunduğu anlaşıldığı takdirde komisyonlar alâkadar daireye şartnameleri ıslâh ettirmek üzere ihaleyi tehir ve yeniden tanzim olunacak şartnameyi 12 nci maddeye göre ilân ederler.

Devlet dairelerinin umumî ve müşterek ihtiyaçları için birbirine benzeyen işlerin mahiyetlerine göre inşaat, yiyecek, giyecek veya yakılacak gibi ihtiyaçların alınmalarında esas olmak üzere şartnamenin umumî ve müşterek esaslarını tayin eden ve hususî şartları alâkalı dairelerce lüzumunda ilâve olunan formüller hazırlanmağa ve bunları Devlet daire ve müesseselerinde tatbik etmeğe İcra Vekilleri Heyeti salâhiyetlidir.

İlân

YEDİNCİ MADDE — A) Artırma ve eksiltme veya pazarlık yapılacağı

günden evvel en az on beş gün içinde aralıkla behemehal dört defa o yerde çıkan (gündelik gazete ile) ilân olunur.

46 ncı maddenin A, D, F, H fıkralarında yazılı pazarlıklarda ilân mecburî değildir.

Gündelik gazete çıkmayan yerlerde on beş gün içinde dört defadan az gazete çıkmış ise o kadar ilân kâfi görülür.

B) Tahmin edilen bedeli on beş bin lırayı aşan artırma ve eksiltme ve pazarlıklarda mahallî bir gazeteden başka büyük şehirlerde çıkan ve Hükûmetçe intihap olunan gazetelerin ikisinde A fıkrasındaki şartlar içinde ilân edilir. Bu iki gazeteden biri Devlet merkezinde çıkan gazete olur.

C) Gündelik gazete çıkmayan şehirlerde aralıklı çıkan gazetede ilân yapılmakla beraber işin taallûk ettiği umumî yerlere veya işin çıktığı dairenin, Hükûmetin ve belediyenin kapılarına ilân kâğıtları yapıştırılır ve şehrin pazar kurulan günlerinde belediye tellâlına bağdırılır.

(Gündelik gazete çıkan yerlerde mahallî gazete ile ilân yapılmakla beraber bu fıkradaki şekillerle ayrıca ilân yapılabilir).

D) Gazete çıkmayan şehir ve kasabalarda (B) fıkrası hükmüne riayet edilmekle beraber (C) fıkrasındaki şekillerde ilân yapılır. Nahiye ve köylerde bulunan millî emlâk ve arazinin satış ve icarlarında yukarıda yazılan şekillerde ilânların bu emlâk ve arazinin bulunduğu yerlerin ihtiyar heyetlerine ayrıca bildirilmesi mecburidir.

Gazetelerden başka yerlerde yapılacak ilân ve tebliğler için zabıt tutmak lâzımdır.

SEKİZİNCİ MADDE — Yabancı memleketlerden alınması zarurî olan eşya için ilân müddeti 45 günden aşağı olamaz. Yabancı memleketlerdeki isteklilerin de girmesi dairesince faydalı görülen artırma ve eksiltmelerde ikişer defadan az olmamak şartile iki yabancı gazete ile de ilân mecburidir.

DOKUZUNCU MADDE — Çabuk bozulan neviden olan maddelerin satışlarıyla 46 ncı maddenin A, D, F, H. fıkralarından başka fıkralarına göre pazarlıkla yapılacak ihalelere ait ilânlar alım komisyonunca ihtiyaca göre azaltılabilir. Bu takdirde azaltma sebepleri bir zabıtle tesbit olunur.

ONUNCU MADDE — İlânlarda aşağıdaki noktaların konulması şarttır:

A) Taahhüt edilecek şeyin cinsi, mahiyet ve miktarı, tahmin veya keşfedilen bedelleri;

B) Şartname, plân, model haritaları ve diğer evrakın bedelli veya bedelsiz nereden alınacağı;

C) Artırma veya pazarlığın hangi tarih ve gün ve saatte hangi yer ve dairede olacağı;

D) Artırma ve eksiltmenin kapalı zarf usulile veya açık surette mi yapılacağı;

E) Muvakkat teminat miktarı;

F) İsteklilerden bazı vesikalar istenildiği hallerde bu vesikaların nelerden ibaret olduğu;

G) Kapalı zarf usulile yapılacak artırma ve eksiltmelerde teklif mektuplarının hangi tarih, gün ve saatte kadar nereye verileceği.

ON BİRİNCİ MADDE — Askerî ihtiyaçlar için yapılacak ilânlarda birinci derecedeki ita âmiri tarafından mahzurlu görülen noktalar ilân olunmayabilir.

ON İKİNCİ MADDE — İlânlar yapıldıktan sonra şartnamelerde fiate tesir edecek şeylerle model, plân ve diğer bağlı kâğıtlar üzerinde değişiklik yapılamaz.

Şayet böyle bir değişiklik yapılmasına sebep ve zaruret görülürse bu sebep ve zaruretlere bir zabıt varakasıyla tesbit ve evvelce yapılan ilânlar yok sayılarak yeniden ilân olunur.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Artırma ve eksiltme için tayin edilen ihale günü bayram veya tatil günlerine düşerse tekrar ilâna lüzum kalmaksızın artırma veya eksiltme tatilden sonra gelen ilk iş gününde yapılır.

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — 7, 8 ve 9 uncu maddelerdeki kayıt ve şartlara uymayarak yapılan ilânlar hükümsüzdür. Bu takdirde ilânın yeniden yapılması lâzımdır. Aksi halde yapılan ihaleler fesholunur. Ancak işin müstaceliyetine veya ihalenin Devlet için menfaatli olduğuna göre İcra Vekilleri Heyetince kabulüne karar verilen ihale muteber sayılır. İhalenin feshi takdirinde müteahhidin fesih tarihine kadar tahakkuk etmiş istihkakı varsa verilir ve hükmen tahakkuk edecek hakikî zararları vazife sahibi ve mesul memurlara rücu hakkı olmak üzere Devletçe tazmin olunur. İlânın kanundaki şekillere uygun olmamasından dolayı vazife sahibi memurlarla komisyon azası hakkında ceza takibatı yapılmakla beraber ihalenin feshi dolayısıyla Devlete bir zarar husule gelmiş ise bu zarar sebep olanlara hükmen tazmin ettirilir.

Bedel tahmini

ON BEŞİNCİ MADDE — Satın alınacak veya satılacak veyahut kiraya verilecek eşya, levazım ve gayrimenkuller ile muayyen tarifesi olmayan vasıtalarla yapılacak nakil işlerinin tahmin edilmiş bedelleri ve inşa ve tamir ve imar işlerinin keşif bedelleri artırma ve eksiltme ilânından evvel 28 inci maddede yazılı komisyonlar tarafından borsa, ticaret dairesi, belediye veya fen adamlarından ve ehli hibreden tahkik edilir veya işin icaplarına göre bu teşekküllerden her hangi birisine tesbit ettirilir ve bu hususta bir zabıt varakası yapılarak asıl evrak arasında saklanır. Ancak inşa, tamir ve imal işlerinin ait olduğu dairelerce bu işler için yapılmış kanun ve nizamnameleri bulunduğu takdirde bunlarla iktifa olunur.

Bu kanunun neşrinden sonra tahmin işlerinin nasıl yapılacağı hakkında bir İcra Vekilleri Heyeti kararnamesi yapılır.

Teminat

ON ALTINCI MADDE — İnşa, tamir, imal, nakil ve kira işleriyle alış ve satışlara gireceklerden tahmin ve keşfedilen bedel üzerinden aşağıdaki nisbetlere göre muvakkat teminat alınır:

Tahmin veya keşif bedeli:

A - Elli bin liraya kadar olan işler için % 7,5;

B - Elli bin liradan iki yüz elli bin liraya kadar olan işlerin elli bin lirası için % 7,5 ve üst tarafı için yüzde beş;

C - İki yüz elli bin liradan bir milyon liraya kadar olan işlerin iki yüz elli bin lirası için (B) fıkrasına göre, üst tarafı için yüzde dört;

D - Bir milyon liradan fazla işlerin bir milyon liraya kadar olan parası için (C) fıkrasına göre ve üst tarafı için yüzde üç.

ON YEDİNCİ MADDE — Muvakkat teminat olarak şunlar alınır:

A - Tedavülde olan Türk parası;

B - (Hükûmetçe tayin edilecek bankaların şartnamelerinde veya mukavelename-

de geri verilmesi şart bulunan müddet ve işe göre tayin edilecek bir müddetle ve-
recekleri) teminat mektupları;

C - İstikrazı dahilî Ergani demiryolları istikrazı veya bunların evsafında çı-
karılacak Devlet tahvilleri, Devlet bütçesinin ödenmeleri meşrut faizli kısa vadeli
(on beş seneye kadar) Hazine tahvil veya bonoları (resûlmalinden kalan kısmının
itibarî kıymeti üzerinden);

D - Hükûmetçe tayin edilecek sair millî esham ve tahvilât (bu esham ve tahvi-
lât muameleye en yakın borsa cetvelleri üzerinden % 15 noksanile);

E - Posta nakli işlerinde miktar ne olursa olsun ve diğer işlerde yirmi bin lira-
dan yukarı olan teahhütlerde birinci derece ve sırada ipotek edilmiş gayrimen-
kuller.

Bankaların verecekleri muvakkat teminat mektuplarından başka teminat akçe-
leriyle nakit mahiyetindeki evrakın alım satımına girecekler tarafından doğrudan doğ-
ruya malsandıklarına yatırılması mecburidir. Bunları komisyonlar alamaz. Üzer-
lerine ihale yapılanların teminat mektupları ihaleden sonra malsandıklarına tes-
lim edilir ve üzerlerine ihale yapılmayan taliplerin muvakkat teminatları hemen
geri verilir.

ON SEKİZİNCİ MADDE — Katî teminat, bedeli üzerinden on altıncı madde-
deki nisbete göre hesap edilecek miktarı mislidir ve ihaleden sonra yirmi be-
şinci maddede gösterilen müddet içinde ve mukavelenin imzasile beraber verilir.

ON DOKUZUNCU MADDE — 50 000 lirayı geçen bütün inşa, tesis, tamir işleri
için alınmış olan muvakkat teminat, müteahhide istihkakına karşı verilecek para-
lardan % 10 alıkonularak katî teminat miktarına çıkarılır.

Keşfin ve mukavelenin dışında kalmış fakat yapılması ihaleden sonra kararlaştırılmış işler için katî teminat artan iş nisbetinde arttırılır.

Ancak keşif ve mukavelenin dışındaki iş bedeli ihale bedelinin muhasebei
umumiye kanununun 135 inci maddesi mucibince yüzde yirmisini geçerse
yeniden münakasa açılır. Bütün temel işlerinde ihaledeki fiat indirme göz önün-
de tutularak işin ehemmiyetli ve acele oluşuna göre % 20 yi geçerse dahi pazarlık
suretile mukavele miktarını artırmağa Heyeti Vekile salâhiyettardır.

Müteahhitle uyuşulamazsa veya ilâve edilecek kısmın temel işlerinden başka
yerlerde olup bedeli % 20 yi geçerse esas mukavele fesih ve yeniden bütün iş için
eksiltme işi yapılır ve başka bir müteahhide ihale edilirse muvafakati halinde
eski müteahhidin o işe yarayan eşya ve levazımı hakikî bedellerile yeni müteah-
hide devrettirilir ve eski müteahhide fesih sebebiyle zararı varsa ihale bedelinin
% 5 ine kadar tazminat verilebilir.

İkinci ihale birinci müteahhide verildiğinde bu mecburiyetler yoktur. Son fık-
raya göre mukavelelerin fesih ve yeniden fiat indirme işi için vilâyetlerce Dahi-
liye vekâletinden müsaade alınır.

YİRMİNCİ MADDE — 46 ncı maddenin (A) ve (H) fıkralarında yazılı ah-
valden maada pazarlık suretile yapılacak ihalelerde katî teminat akçesi alınır.
Ancak ihale günü teslim edilecek mevât için teminata lüzum yoktur.

YİRMİ BİRİNCİ MADDE — Müddeti iki seneye kadar olan orman ihalelerin-
de muvakkat teminat akçesi bir senelik ihale bedelinin % 7,5, iki seneden
fazla olan ihalelerde bir seneliğin % 15 i olarak alınır. Katî teminat ihale yapıldıktan
sonra bu miktar iki misline çıkarılarak alınır. İhale bedelinden borcu
olmayanlara teminatlarının her sene düşen miktarı sene sonunda geri verilebilir.

YİRMİ İKİNCİ MADDE — Bir senelik kara, deniz posta nakil işleri iha-

lelerinde muvakkat ve katî teminat bedelleri umumî hükümlere tâbidir. Ancak ihale bedeli temin edilen bedelden aşağı veya bedelsiz olduğu takdirde katî teminat tahmin edilen bedel üzerinden alınır. Mukavele bir kaç senelik olursa muvakkat teminat bir senelik tahmin bedelinin % 15 i ve katî teminat ise bunun iki mislidir.

Teminat mukavele müddetinin sonuna ve şayet ilişiği varsa kesilinceye kadar alkonulur.

Nakliyatı birinci fıkra mucibince meccanen veya muhammen bedelden noksan bir bedelle deruhde eden posta sürücülüğü müteahhitlerinin bilâhare her hangi bir bedel takdiri hakkında vaki olacak talep ve itirazları kabul olunmaz ve taahhütlerini ifa etmedikleri takdirde haklarında bu kanun hükümleri tatbik olunur.

YIRMİ ÜÇÜNCÜ MADDE — 17 nci maddede yazılı ve muvakkat teminat olabilen kıymetlerle birinci derece ve sırada ipotek edilmiş gayrimenkuller bütün ihaleler için katî teminat olarak alınır. Katî teminat verildikten sonra başka nevi teminatla değiştirilemez. Ancak muvakkat teminat, verildikten sonra katî teminat sırasında değiştirilebilir. Birinci derecede ipotek edilen emlâkin kıymetinden fazla olan miktarı yine Devlet artırma ve eksiltmelerine ikinci veya sonra gelen derecelerde ipotek edilebilir.

Gayrimenkullerin ipotek kıymeti bina ve arazi vergisi kanunlarındaki kıymetin % 20 eksigidir.

17 nci maddenin (D) fıkrasında yazılı esham ve tahvilât kıymetinde % 15 ten fazla düşkünlük olursa müteahhit dairesince doğrudan doğruya yapılacak tebliğatin ertesi gününden itibaren on gün içinde, teminatını kanunun istediği miktara çıkarmağa mecburdur. Aksi takdirde protesto çekmeğe ve hüküm almağa hacet kalmaksızın akti yapan daire mukaveleyi feshedebilir.

YIRMİ DÖRDÜNCÜ MADDE — Taahhüt azamî ve asgarî miktarlar üzerinden yapılmış ise teminatta daire muhayyer ise azamî ve müteahhit muhayyer ise asgarî miktar üzerinden alınır.

YIRMİ BEŞİNCİ MADDE — Yapılması komisyonların salâhiyeti içinde bulunan ihalelerde ihale tarihinden ve vekâletlerin tasdikına bağlı olan işlerde ihale kararının kendisine veya kanunî ikametgâhına tebliğ tarihinden itibaren tatil günleri sayılmamak üzere on beş gün içinde müteahhit muvakkat teminatı katî teminat miktarına çıkarmağa ve şartnamede yazılı masrafları müteahhide ait olmak üzere mukavele yapmağa ve noterliğe tescil ettirerek alâkalı daireye vermeğe mecburdur. Bu müddet zarfında alâkalı daire dahi bu mukavelenin tanzim, imza ve tescili hususunda kendisine düşen bütün vazifeleri yapmakla mükelleftir. Müteahhitler bu mecburiyete riayet etmediği veya mukavelenin akit veya tesciline yanaşmadığı takdirde protesto çekmeğe ve hüküm almağa hacet kalmaksızın ihale feshedilir ve muvakkat teminatı,

- 1 - Nakit ise doğrudan doğruya,
 - 2 - Banka kefaleti ise bankadan tahsil edilerek,
 - 3 - Esham ve tahvilât ise borsada satılarak,
 - 4 - Gayrimenkul ise umumî hükümlere göre paraya çevrilerek,
- Hazineye irat kaydolunur.

Alâkadar daire ihaleden sonra kendisine ait mükellefiyeti yapmadığı takdirde müteahhit ihale tarihinden itibaren 15 gün tamamlandıktan sonra taahhüdünden feragat etmeğe salâhiyetlidir. Bu salâhiyet ihale tarihinden itibaren nihayet bir ay zarfında işin taallük ettiği daireye yazı ile bildirmek suretile kullanılır. Bu tak-

dirde sebebiyet veren daireden teminat için ihtiyar eylediği masrafı istemeğe hak kazanır.

Müteahhit, mukavele yapıldıktan ve bu hükümdeki muameleler tamamlandıktan sonra taahhüdünden vaz geçerse protesto çekmeğe ve hüküm almağa hacet kalmaksızın katî teminat yukarıki hükümlere göre Hazineye irat kaydedilir.

Ancak ikinci defa yapılan artırma ve eksiltme daha masraflı olursa bu zararın teminattan fazla kalan miktarı hükmen müteahhidin envaline müracaatle tahsil edilir. Zarar noksan olduğunda teminattan bir şey geri verilmez.

Alâkadar daire mukavele ve şartname ile kendisine düşen vazifeleri yerine getirmezse, müteahhit aynı hâdiseden dolayı kendisine bu kanunla tahmil edilen malî mesuliyet derecesinde tazminat isteyebilir.

Tasdik kararlarını vekâletlerden gelmesi tarihinden itibaren üç gün içinde müteahhide veya kanunî ikametgâhına tebliğ mecburidir. Bu müddet içinde mücbir sebepler olmaksızın tebligatı yapmayanlar hakkında inzibat cezası ve zabitan ve askerî memurlar hakkında askerî ceza kanunu ahkâmı tatbik edilmekle beraber tebliğin yapılmamasından Hazineye bir zarar düşerse sebep olanlara ödettilir.

YİRMİ ALTINCI MADDE — Taksitle satılan millî emlak teminat verildikten sonra Hazine adına birinci derecede ipotek edilmek şartile müşteri namına ferağ ve teminat akçesi birinci taksite mahsup edilir ve diğer taksitler miadında usulüne göre tahsil olunur. Ancak müşteri davet edildiği halde mazereti olmaksızın 15 gün içinde ferağ almağa yanaşmazsa ihale feshedilmiş sayılarak verdiği teminat akçesi 25 inci maddeye göre irat kayıt ve gayrimenkul yeniden satışa konulur. İkinci satış ve ihale neticesinde bulunan bedel birinci bedelden az olduğu takdirde muvakkat teminatı birinci ile ikinci bedel arasındaki farka karşılık tutulur. Ferağdan sonra müşteri taksitleri zamanlarında vermezse gayrimenkuller umumî hükümlere göre satılarak Hazinenin alacağı tahsil ve kalırsa artanı müşteriye geri verilir. Şayet Hazineye zarar gelmişse bu zarar hükümle müşteriden alınır. Ancak bu ikinci satışa iki ay içinde başlanması şarttır. Satılan gayrimenkul ferağ yapılmadan evvel müşteriye teslim edilemez.

Taksitle satılan millî emlak ihale ve ferağdan evvel istimplâk edildiği takdirde müşterinin muvakkat teminatı geri verilir. İhale ve ferağdan bir veya bir kaç taksit verildikten sonra istimplâk yapıldığı takdirde istimplâk bedeli kıymete esas olacağından Hazine alacağı kesbi muacceliyet eder ve verilmiş taksitlerle istimplâk bedeli ve yapılan intifa miktarları nazarı dikkate alınarak tarafeyn hesaplaşırlar. Anlaşamadıkları takdirde bu hesap neticesini mahkeme tayin eder.

YİRMİ YEDİNCİ MADDE — Taahhüt tamam ve mukavele ile şartnameye uygun olarak yapıldığı usulüne göre sabit olduktan ve inşa, tesis ve tamir işlerinde müteahhidin ilişiği kesilerek katî kabul muamelesi yapıldıktan sonra katî teminat derhal geri verilir ve gayrimenkulün ipoteği çözülür.

Komisyonlar

YİRMİ SEKİZİNCİ MADDE — Artırma ve eksiltme ve pazarlıklar nasıl kurulacağı aşağıda gösterilen komisyonlarca yapılır:

A) Merkezde ait olduğu vekâlet veya umum müdürlük veya müessesede alâkalı daire müdürü, muhasebe müdürü veya tevkil edecekleri memurlar ve bu idareler memurlarından ayrıca seçilecek bir zat ve inşaata ve nafia ve fen işlerine taallük eden hususlarda bir fen memuru veya o işin mütehassısı.

B) Vilâyet ve kazalarda işin ait olduğu idare şubesinin en büyük memuru ile vilâyet veya kazanın en büyük malmemuru veya tevkil edecekleri memurlar.

Belediye meclisleri tarafından kendi azası arasından seçilmiş bir zat ve inşaata ve nafia ve fen işlerine taallûk eden hususatta bir mütehassıs veya bir fen memuru.

İş maliyeye taallûk ettiği takdirde bu komisyona idare heyetinin malmemurlarından maada olan azası arasından heyetçe seçilmiş diğer bir aza intihap edilir.

C) Millî emlâk satış ve icarlarında vilâyet ve kazalarda en büyük malmemurunun riyaseti altında tapu müdürü veya memuru ve belediye meclisleri tarafından kendi azası arasından seçilmiş bir zat bulunur.

D) Askerî artırma ve eksiltme komisyonlarının kaç kişiden ibaret olacağı ve nasıl kurulacağı Millî Müdafaa ve Maliye vekâletlerince birlikte hazırlanacak ve İcra Vekilleri Heyeti tarafından tasdik olunacak bir kararname ile tayin olunur. Ancak muhasebe müdürlerinin veya muhasibi mesullerin veya bunların tevkil edecekleri bir zatin bu komisyonlarda aza olarak bulunması şarttır.

E) Vilâyet ve kazalardaki müstakil müesseselerde:

1 - Bu müessesenin müstakil muhasebecisi varsa müessese veya dairenin en büyük âmiri veya tevkil edeceği memur, muhasebeci ve mezkûr müessese ve dairede ayrıca seçilecek bir zat, lüzumuna göre bir de mütehassıs veya vukuf ehli.

2 - Müstakil bir kaç müessesenin müşterek bir muhasebecisi bulunduğu takdirde, işin taallûk ettiği müessesenin en büyük âmiri, muhasebeci veya tevkil edecekleri memurlar ile müessese müdürü tarafından kendi memurları arasında seçilecek bir zat ve lüzumuna göre bir de mütehassıs veya vukuf ehli.

3 - Bir muhasebeciliğe bağlı bir kaç müessesenin yapacakları müşterek işler için muhasebeci de içinde olduğu halde o müesseselerden seçilecek birer zatin iştirakleriyle teşkil olunacak komisyon.

Vilâyetlerde merkez namına muvakkat surette yapılacak alışları işin taallûk ettiği vekâlete bağlı mahallî alım komisyonları yapar. Taşra teşkilâtı bulunmayan vekâlet ve dairelerin alışları mahallî komisyonları tarafından yapılır.

YİRMİ DOKUZUNCU MADDE — Komisyonlara işin taallûk ettiği dairenin âmiri olan zat reislik yapar. Eksik aza ile komisyon toplanamaz. Kâtiplik vazifesini işin taallûk ettiği dairenin azadan olmayan kâtiplerinden biri yapar. (Bu fıkra ciheti askeriyeeye şamil değildir). Alelûmum komisyonların kararları ekseriyetle verilir. Reyler müsavi olduğunda reisin bulunduğu taraf tercih olunur. Muhalif kalan aza muhalefet sebeplerini kararın altına yazarak imzaya mecburdur. Rûesa ve malmemurları kendi namlarına gönderdikleri zatlerin rey ve kararlarından bizzat mesul olup bu mesuliyete namlarına gönderilen zatler de iştirak ederler.

OTUZUNCU MADDE — Artırma ve eksiltme, işin taallûk ettiği dairede ve müsait değilse belediyede yapılır. Artırma ve eksiltmenin açılması zamanı o yerdeki posta ve telgraf saati ayarı ile ve umumî mesai saati bitmeden en az bir saat evvel olmak şartile tesbit edilir.

Kapalı zarf usulü

OTUZ BİRİNCİ MADDE — Birinci maddede gösterilen artırma ve eksiltmelerde kapalı zarf usulü esastır. 41 inci maddede gösterilen işlerde açık artırma ve eksiltme, 45 inci maddedeki hallerde dar alım (Mahdut eksiltme) ve 46 ncı maddede sayılan işlerde pazarlık ve 50 inci maddede gösterilen hususlarda emanet suretile iş yapılır.

OTUZ İKİNCİ MADDE — Kapalı zarf usulile yapılacak artırma ve eksiltmelerde teklif mektubu mühürlü bir zarf içerisinde konular ve zarfın üzerinde talibin ismi ve adresi yazılır. Bu mühürlü zarf muvakkat teminata ait makbuz veya banka teminat mektubu ve diğer istenilen vesikalarla birlikte başka bir zarfa konularak bu zarf ta mühürlenir. Bu dış zarfın üzerine yalnız teklif mektubunun hangi işe ait olduğu işaret olunur.

Teklif mektuplarında şartnamenin tamamen okunup kabul edildiği ve teklif olunan fiatların hem yazı hem de rakam ile açık olarak yazılması ve hâk ve silinti olmaması lâzımdır.

OTUZ ÜÇÜNCÜ MADDE — Teklif mektupları artırma ve eksiltmeyi açma saatinden bir saat evveline kadar sıra numaralı makbuzlar karşılığında artırma ve eksiltmeyi yapacak komisyonun reisliğine verilir. Verilen makbuz numaraları zarfın üzerine işaret edilir. Bu müddet tamam olunca reis ve aza ile kâtip hazır olmak şartıyla bir zabıt varakası yapılır ve bu her üçü tarafından imzalanır.

OTUZ DÖRDÜNCÜ MADDE — Teklif mektupları 33 üncü maddede gösterilen saate kadar yetişmek üzere iadeli taahhütlü mektup şeklinde de gönderilebilir. Bu takdirde dış zarfın mühür mumu ile iyice kapatılmış olması, talibin ismile açık adresinin ve teklif mektubunun hangi işe ait olduğunun yazılması lâzımdır. Postada olacak gecikmeler kabul edilemez ve geç gelen mektubun teslim zamanı bir zabıtle tevsik olunur.

OTUZ BEŞİNCİ MADDE — Artırma ve eksiltmenin gün ve saatinin geldiğinde zarflar açılmadan evvel 33 üncü maddeye göre yapılan zabıt okunarak heyet azasına imza ettirilir. Bundan sonra zarflar numara sırasile birer birer açılarak artırma ve eksiltmeye girmek için aralarında aranılan umumî ve hususî şartlar yapılmış ve teminatın verilmiş olup olmadığı aranılır ve neticede kimlerin artırma ve eksiltmeğe kabul edildiği orada bu-lunanlara söylenilir.

Kabul edilmeyen taliplerin iç zarfları açılmayarak kendilerine veya vekillerine geri verilir.

OTUZ ALTINCI MADDE — İç zarflar açılmadan evvel teklif sahiplerinden başkası artırma ve eksiltme odasından çıkarılır. Bundan sonra teklif mektupları yine numara sırasile birer birer açılarak reis tarafından yüksek sesle okunur. Şartnameye muvafık olmayan veya içinde şartname dışında şartları bulunan tekliflere itibar edilmez.

Tekliflerin tetkiki neticesinde en uygun bedel teklif eden ulaşıldıktan sonra bu bedelin lâyük hadde olup olmadığına bakılarak ihalenin yapıldığı veya 39 uncu maddenin hükmüne göre ait olduğu vekâlet veya dairenin tasdikına bağlı kaldığı veyahut eksiltme veya artırma hükümsüz sayıldığı veya şartnameye muhalif olmayan bazı teknik meselelerin tetkiki için kararın başka güne bırakılması icap ettiği takdirde bu husus artırma ve eksiltmeğe girenlere tebliğ ve aynı celsede komisyon kararı yazılarak heyet azasına imza ettirilir.

Komisyon kararlarına kabul edilen teklifin hulâsası ve ihale yapılmadığı ve kabul edilmeyen teklifler bulunduğu takdirde kabul edilmediklerinin sebepleri mutlaka yazılır.

OTUZ YEDİNCİ MADDE — Bir kaç talip tarafından aynı fiat teklif edildiği ve bu fiat lâyük hadde görüldüğü takdirde aynı celsede yalnız bu taliplerin komisyon odasında ve önünde yazacakları ikinci teklif varakaları alınarak bunlardan en müsait fiat teklif edene ihale yapılır. Şayet aynı fiat teklif eden taliplerden teklifleri posta ile göndermiş olanlar bulunursa tebliğ tarihinden itiba-

ren 24 saat zarfında yeni bir fiyat teklifetmeleri komisyonca bu taliplere bildirilir. Bu ikinci defa yapılan teklifler de, birbirinin aynı olursa kura ile ihale yapılır ve keyfiyet zabıtla da tevsik olunur.

OTNZ SEKİZİNCİ MADDE — Artırma veya eksiltme esnasında hazır bulunmayan ve noterlikten musaddak vekâletnameyi hâmil vekil göndermeyen teklif sahipleri ihalenin tarzı icrası hakkında şikâyet dermeyan edemezler.

OTUZ DOKUZUNCU MADDE — Artırma ve eksiltme komisyonlarının katî ihaleye salâhiyetli olmadıkları işlerde yukarı makamın ihale üzerindeki tasdik veya reddi hakkındaki son emrini zarfların açıldığı tarihten itibaren 15 gün içinde taliplere bildirmesi mecburidir.

Bu müddetin sonunda tebliğat yapılmazsa talip taahhüdünden dönebilir. Tebliğatın 15 gün içinde yapılmamasından dairenin uğrayacağı zararlardan dolayı sebep olanlar hakkında kanunî takibat yapılır.

KIRKINCI MADDE — Kapalı zarf usulile yapılan artırma ve eksiltmelerde talip çıkmadığı veya teklif olunan bedel komisyonca lâyük hadde görülmediği takdirde ya yeniden artırma ve eksiltme açılır veyahut Hazine menfaatine uygun olmak şartile artırma ve eksiltmenin bitişi tarihinden itibaren bir ay içinde iş pazarlıkla yapılır.

Açık artırma ve eksiltme

KIRK BİRİNCİ MADDE — Aşağıdaki işlerde açık artırma ve eksiltme usulü tatbik olunur:

- A) Tahsili ve ihalesi hususî kanun ve nizamlara göre yapılacak resimler;
- B) Senelik tahmin edilen icar bedeli beş bin liraya kadar olan gayrimenkullerin kiraya verilmesi ve kıymeti beş bin liraya kadar olan gayrimenkullerin satılması;
- C) Tahmin edilen bedeli beş bin lirayı geçmeyecek alım ve nakil işleri;
- D) Keşif ve tahmin bedeli on bin lirayı geçmeyecek istikşaf, inşa, tesis ve tamir işleri.

KIRK İKİNCİ MADDE — Açık artırma ve eksiltmelerde talipler ilân olunan gün ve saatte o işe ait peyler sürülmeğe başladığı dakikaya kadar teminatlarını vermek şartile ihale yapılmaya kadar artırma ve eksiltmeye iştirak ederler. Ancak komisyon reisi peyler sürülmeden evvel taliplerin evrakını tetkik ederek kimlerin artırma ve eksiltmeye girebileceklerini söyler ve giremeyecek taliplerin evrak ve teminatlarını geri vererek kabul edilmediklerinin sebeplerini anlatır ve bu husus taliplerin önünde bir zabıtla tesbit edilir. Zaptın tanziminden sonra evvelce teminatını vermemiş olan talipler artırma ve eksiltmeye iştirak ettirilmez. Zabıt yapıldıktan sonra reis talipleri şartnameyi imzaya ve pey sürmeğe davet eder. Sürülen peyler tutulacak artırma ve eksiltme kâğıdına yazılır ve pey sahibi tarafından imza edilir veya mühürlenir. Peyden el çekenler keyfiyeti artırma ve eksiltme kâğıdına yazmağa ve imzaya mecburdurlar. İmza etmezlerse komisyon kararın altına meşruhat verir.

Artırma ve eksiltme neticesinde rağbet kesildikten sonra son pey lâyük hadde görüldüğü takdirde 39 uncu madde hükümleri göz önünde bulundurulmak şartile talibine ihalesi yapılarak bunu gösteren bir karar mazbatası tanzim edilir. Son pey lâyük hadde görülmediği takdirde heyet reisi artırma veya eksiltmenin hangi güne bırakılmış olduğunu alâkalı olanlara tebliğ eder ve bu husus hakkında aynı suretle karar mazbatası tanzim olunur.

KIRK ÜÇÜNCÜ MADDE — Açık artırma ve eksiltmelerde sürülen son pey lâyük hadde görülmediği veya talip çıkmadığı takdirde artırma ve eksiltme on gün uzatılır ve ihale günü tayin edilerek 7 nci madde hükümlerine göre bir defa ilân olunur. İkinci ihale gününde de aynı vaziyet hâsıl olursa bir ay içinde pazarlık suretile muamele tamamlanır.

Ancak pazarlığa iştirak edebilecek olanları haberdar etmek için icap eden tedbirler alınır.

KIRK DÖRDÜNCÜ MADDE — Açık artırma ve eksiltmelerde taliplerin rağbetini kırarak söz söylenmesi veya talipler arasında anlaşmağa daveti ima edecek işaretler ve artırma ve eksiltmenin doğruluğunu bozacak şekillerde müzakereler ve münakaşalar yapılması yasaktır. Bu yasağa karşı gidenler komisyon kararile artırma ve eksiltme yerinden uzaklaştırılır. Tutulacak zabıt varakası üzerine haklarında kanunî takibat yapılır.

Mahdud eksiltme

KIRK BEŞİNCİ MADDE — Fennî liyakat ve iktidarları tecrübe edilmiş firmalara ihalesi lüzumlu görülen tayyare, harp gemisi, harp mühimmatı alımı, askerî tesisat ve levazımı, liman, rıhtım, şimendifer, demiryolları inşası, büyük su tesisatı, büyük fabrika ve diğer sanayi tesisatı ile sıhhi tesisat işlerinin bir kaç firma arasında eksiltmeğe konulması caizdir. Bu takdirde eksiltmeğe girecek firmaların isimleri, yaptıkları işler, yapacakları işlerin benzerlerinden yaptırılmış ise bununla bunlara verilen fiyatlar ve mütehasısların (yapılacak iş hakkındaki) keşif veya tahmin bedelleri tasrih edilmek suretile vilâyet hususî idareleriyle belediyeler için Dahiliye vekâletinden diğer Devlet daireleriyle müesseseler için İcra Vekilleri Heyetinden karar almak şarttır. Bu suretle yapılacak eksiltme neticesinde ihale yapmak, ait olduğu vekilin kararına bağlıdır. Bu kabîl dar eksiltmelere alâkalı firmalar şartnamelerin kendilerine tebliği suretile çağırılır. Teminat usulleri bu eksiltmelerde de aynen tatbik olunur.

Pazarlık

KIRK ALTINCI MADDE — Aşağıda yazılı hallerde iş pazarlık suretile yapılabilir:

A) Artırma ve eksiltmeğe konulması faydalı görülmeyen müteferrik alımlar ile menkulât satışları ve küçük tamirler (Bunların miktarı kazalar için 200, vilâyetler için 500 ve merkez için 1 000 liradır).

Bu miktarlar İcra Vekilleri Heyeti kararile cüzütam halindeki kıtalar için 5 000 liraya, acele ve mühim hallerde askerî alışverişler için 10 000 liraya kadar arttırılabilir.

B) Keşif bedeli kazalarda 1 000, vilâyetlerde 2 000, merkezde 4 000 lirayı geçmeyecek inşaa ve tamir işleri (Nafıya ait acele inşaa ve tamir işleri de 5 000 liraya kadar pazarlıkla yaptırılabilir).

C) 51 inci maddede yazılı hallerde zararı müteahhide ait olmak üzere dairesi tarafından yaptırılacak alım, nakil, inşaa ve tamir işleri.

D) Yalnız bir kimse elinde bulunan işler.

E) Güzel sanatlara mahsus ve muayyen sanatkâr veya işçilere emniyet edilebilecek matbaa ve el işleri.

F) Devlet daire ve müesseseleri veya her hangi bir hizmet için satın alınacak veya kiralanacak muayyen binalar ve gayrimenkuller.

G) Devlete ait para, senetler, altın ve gümüş külçeleri ve mücevher nakli.

II) Muayyen tarifeli nakil vasıtaları ile yapılacak nakil işleri (İlâna ve komisyon kararlarına bağlı değildir).

İ) Mukavele müddetinin bitmesinden evvel mücbir sebepler üzerine ihtiyacın temini için tekrar eksiltme açılmadığı veya açılıpta neticelenmediği takdirde mukavelelenin feshinden itibaren en çok bir buçuk ay içinde yapılacak acele eksiltmeler (Bu müddet içinde yapılacak eksiltmeler toptan veya parça parça olabilir).

J) Miktarı 10 000 lirayı geçmeyecek istikşafılar.

K) Askerî zaruretler dolayısıyla gizli tutulması lâzımgelen şeyler.

L) Evvelden tasavvur edilmeyen âni ve fevkalâde bir vaziyetin çıkması üzerine acele olarak yapılmasına zaruret görülen alım, inşa ve nakil işleri.

M) Kısmî ve umumî seferberlik ilânında ve askerî hareketler sırasında ve manevra zamanlarında ordu ihtiyaçları Millî Müdafaa vekâletinin kararile pazarlıkla satın alınabilir. Bu hallerde yabancı memleketlerden bu maksatla yapılacak alımlar için Millî Müdafaa vekili harice lüzumu kadar mütehasıs komisyonlar gönderebilir.

N) İmali munhasıran muhterilerine ait beratlı eşya ve inhisara tâbi maddeler (İlâna lüzum yoktur).

O) Kullanışlarının hususiyetine binaen veya Hazine menfaati düşüncesiyle menşelerinde seçilip alınması iktiza eden şeyler (İlâna bağlı değildir).

P) Ordu için binek ve yük hayvanları, Devlet müesseseleri için damızlık hayvanlar.

R) Artırma ve eksiltmelere talip çıkmaması veya talipler tarafından kabul edilemeyecek tekliflerin ileri sürülmesi halinde yapılacak işler.

E, J, K, N, O, R fıkralarında yazılı hallerde behemehal D, F, G, H, İ, L, P, M fıkralarında yazılı hallerde ihale bedeli 50 000 lirayı geçtiği takdirde İcra Vekilleri Heyetinden karar alınması şarttır.

Kullanışlarının hususiyetine veya imhali mümkün olmayan Hazine menfaatlerine binaen veyahut müstaceliyeti hasebilen artırma yapmağa tahammülü olmayan menkul ve gayrimenkullerin icar muameleleri de Maliye vekâletinin muvafakatile pazarlık suretile yapılabilir.

KIRK YEDİNCİ MADDE — Gerek kapalı zarf usulile gerek aynı surette yapılacak artırma ve eksiltmelerde talip çıkmamasını veyahut kabul edilmeyecek teklifler ileri sürülmüş olmasından dolayı yapılacak pazarlıklarda artırma ve eksiltme şartnamesindeki vasıf ve şartların değiştirilmemesi ve ihalenin tahmin edilen bedele göre Hazine nefine muvafık surette ve bir ay içinde neticelendirilmesi şarttır. Yeni ihale yapılmaya kadar geçecek günler içinde ve aynı vasıfları muhafaza etmek üzere (ihale edilecek miktardan aşağı) günlük ihtiyaçlar nisbetinde pazarlıkla mal alınabilir. Ancak eksiltme şartnamelerinde ve vasıflarında mal bulunmamak yüzünden ihale geri kalmış ise, günlük ihtiyaçlar başka vasıfta alınabilir.

KIRK SEKİZİNCİ MADDE — 46 ıncı maddenin (A) ve (B) fıkralarındaki alışlardan başka yapılacak işlerde pazarlığın ne suretle yapıldığı ve ne gibi fiatler teklif olunduğu ve üzerine ihale yapılan kimselerin neden dolayı tercih edildiği pazarlık kararında da tasrih edilmek lâzımdır.

KIRK DOKUZUNCU MADDE — 20 inci maddede katî teminata tâbi olduğu gösterilen pazarlık işlerinde mukavele yapılması mecburidir. Müteahhit mukavele tanzim etmediği veya mukavele hükümlerine riayetsizlik gösterdiği takdirde katî teminatı hüküm istihsaline hacet kalmaksızın Hazineye intikal eder. Bu yüzden husule gelecek Hazine zararı katî teminat miktarını geçtiği takdirde geçen

miktar kendisine ayrıca hükmen ödettirilir.

Zarar az olsa da teminat geri verilmez.

Emanet usulü

ELLİNCİ MADDE — Aşağıdaki işler bir müteahhit araya girmeksizin dairesi tarafından veya daire namına resmen teşkil edilecek mesul heyetler elile emaneten yaptırılabilir:

A) Keşif bedeli (on bin) lirayı geçmemek üzere resmî dairelerin binaları, yolları, köprüler inşa veya tamiri;

B) Keşif bedeli (beş yüz bin) lirayı geçmemek üzere harp gemileri (onarılması) tamirleri;

C) Mevaddı infilâkiye imali ve istihkâmların inşa ve tamiri ile yasak muntakalar içindeki arazi ve meyva ağaçları hasılatının toplattırılması;

D) Tuz çıkarma işleri;

E) Eksiltme veya pazarlık suretile ihalesi mümkün olmayan diğer inşa, tamir ve imal işleri (Bunların tahmin veya keşif bedelleri on bin lirayı geçtiği takdirde İera Vekilleri Heyetinden karar alınması şarttır).

Umumî hükümler

ELLİ BİRİNCİ MADDE — 26 ve 49 uncu maddelerde sayılan hükümler hariçinde her ne suretle olursa olsun müteahhit tarafından mukavelenin infisahına sebebiyet verildiği takdirde taahhüdün ifa edilmemiş kısmı infisah tarihinden itibaren en çok bir ay içinde açık artırma ve eksiltmeğe konulur. Artırma ve eksiltme yapılmış tahammülü olmayan acele hallerde bozulan mukaveleye ait taahhütlerin gerisi pazarlık suretile temin edilir. Eksiltme suretile yapıldığı takdirde ikinci ihalenin yapılmasına kadar geçecek zaman içinde ihtiyaç görülen alışlar ve sair işler zararı müteahhide ait olmak üzere parça, parça pazarlıkla yapılır. Bu takdirde ikinci eksiltme suretile artırma ve eksiltme müteahhidin evvelden bir kısmını ödediği taahhüt ile pazarlık suretile temin edilen kısım yekûnundan kalan miktarın konulması lâzımdır. Bu suretle yapılacak ihalelerden doğacak Hazine zararları birinci müteahhitten hükümle alınır.

İkinci artırma ve eksiltme neticesinde kararlaşılan bedeli lâyük had görmeyecek üçüncü artırma ve eksiltme yapılmış ihtiyac hâsıl olduğu takdirde müteahhitten istenilecek zarar birinci ihale ile ikinci ihale arasındaki farktan ibarettir.

Üçüncü ihale neticesi müteahhit lehine olduğu takdirde zarar üçüncü ihale ile birinci ihale arasındaki farktır.

ELLİ İKİNCİ MADDE — Gayrimenkullerin inşa ve tamirlerinde katî kabul tarihinden itibaren beş sene içinde malzemenin hileli olmasından veya inşa ve tamirin fennî icaplara uygun olarak yapılmamasından vukua gelecek zarar, ziyan borçlar kanununun 363 üncü maddesi mucibince müteahhide ikmal ve tazmin ettirilir.

Bu işin nezareti kendisine tevdi edilen mühendis, mimar ve memurlar hakkında da ayrıca adlî takibat yapılır.

ELLİ ÜÇÜNCÜ MADDE — Artırma ve eksiltme işlerinde bedeller, tahmin edilen miktarı bulduğu takdirde lâyük had sayılır. Piyasa değişmelerinden dolayı mücbir bir sebeple bedeller arasında büyük bir fark hâsıl olursa esbabı mucibesi göz önüne alınır ve karar yazılır; ancak tahmin edilen bedelin tayin olduğu günü takip eden günden en çok bir hafta evvel ticaret odası veya borsa veya mahallî

belediye meclislerinden o günkü piyasayı muhtevi alınacak vesika muhteviyatı tahmin edilmiş bedel sayılır.

ELLİ DÖRDÜNCÜ MADDE — Artırma ve eksiltmeler katî zaruret olmadıkça işin mahiyetine göre en müsait fiatle temini mümkün olan mevsimlerde yapılır.

ELLİ BEŞİNCİ MADDE — Başka başka talipler tarafından verilmesi mümkün olan muhtelif şeyler bir eksiltmede toplanamaz.

İhaleleri ayrı ayrı yapılacağı tasrih edilmek suretile ilânları bir arada yapılabilir. Ancak artırma ve eksiltmeye veya pazarlık için kanunda yazılı hallerden istifade maksadile artırma ve eksiltme mevzuunu teşkil eden şeyler kısımlara bölünemez. Ancak talip çıkmadığı takdirde alım şekillerini değiştirecek mahiyette olmamak üzere mühim alım ve hizmetlerin kısımlara ayrılması caizdir.

ELLİ ALTINCI MADDE — Tarihî, bdiî kıymeti haiz olanlar müstesna olmak üzere millî emlâkin peşin veya taksitle satılması veya icara verilmesi caizdir. Taksitlerin miktarı maliyece tayin ve şartnameye yazılır.

Oturdukları köy veya kasabaların içinde veya yakınında hiç arazisi olmayan veya tasarruflarındaki arazi miktarı 200 dönümden az bulunan ve bizzat ziraat ile meşgul çiftçi ailelere bedeli taksitle alınmak ve her aileye verilecek arazi miktarı ellerindeki arazi ile birlikte muhitin icabına göre 200 dönümü geçmemek üzere ve o köyde oturanlar tercih edilmek şartile kıymet takdirî suretile millî araziden verilebilir. Emlâki milliyenin satılması ve taksitlendirilmesi hakkındaki hususî kanunlar hükümleri mahfuzdur.

ELLİ YEDİNCİ MADDE — İhalenin iktisabı katiyetinden sonra takarrür eden bedele zam veya tenzil yapılamaz. Ancak ihalesi merkezden mezuniyet istihsaline mütevakıf olan alım, satım, inşaat, tamirat, imalât işlerinde merkezden cevap alınmaya kadar eksiltmevi yapan komisyona mukarrer bedelin yüzde on beşinden aşağı olmamak ve teminatı katiye verilmek şartile teklif olunacak zam veya tenziller kabul edilir. Bu takdirde uhdesinde ihale icrası için istizan edilen talibe kevfiyeti tebliğ ve zam veya tenzil icrasını kabul ettiği halde iki talip arasında bir celseye mahsus olmak üzere alenî artırma ve eksiltme küşat edilerek en müsait bedel teklifedene ihale yapılır ve kevfiyet ait olduğu vekâlet veya daireye bildirilir. Bundan sonra artık zam veya tenzil teklifleri kabul edilmez.

ELLİ SEKİZİNCİ MADDE — Mukaveleye bağlanan madde veya hizmet ait olduğu vekâlet veya dairenin muvafakatı olmadıkça başkasına devredilemez. Aksi takdirde mukavele bozulur. Ancak mesuliyet kendi üzerinde kalmak şartile ortak olabilir ve işi başkasına işletebilir. Muvafakatsız devir sebeble mukavele bozulursa teminat akçesi irat kaydedilmekle beraber 49 ve 51 inci maddelere göre yapılacak pazarlık veya artırma ve eksiltmeneticesinde çıkacak zarar birinci müteahhide hükümlerle ödettirilir. Millî emlâk satışlarında emlâk üzerindeki birinci derece ve biri inci sıradaki ipotek hakkı mahfuz kalmak üzere alâkadar daireye sormaksızın dilediğine devir veya ferağ yapılabilir.

ELLİ DOKUZUNCU MADDE — Müteahhit iflâs ederse mukavele bozulur. Bundan bir zarar doğarsa 49 ve 51 inci maddelere göre muamele yapılır. Müteahhidin ölümü halinde ait olduğu daireler teminat akçesini gerir veri ve mukaveleyi yok saymağa veya bir hafta içinde o işe lâzım teminatı vererek taahhüdün yapılmasına talip olan varislere devre salâhiyetlidir.

Müteahhit altı aydan fazla hapis cezası veya nefyile mahkûm olursa ihaleyi yapan dairenin kabul edebileceği bir vekil gösterilmek suretile iş devam eder. Aksi

halde mukavele bozulur ve yalnız teminat irat kaydedilir.

ALTMİŞİNCİ MADDE — Bankaların verecekleri teminat mektupları yekûnu yatırılmış sermayelerinin yüzde ellisini geçmez. Bu nisbet her banka için ayrı ayrı olarak Vekiller Heyeti kararile sermayelerinin yüzde yetmiş beşine çıkarılabilir. Bu haddi geçiren bankaların verecekleri teminat mektupları Devlet dairelerince üç sene müddetle kabul edilmez. Her teminat mektubunda daha evvel verilen teminat miktarlarının yekûnu gösterilmek mecburidir.

Maliye vekâletince tayin edilmiş olan yabancı bankalardan aldıkları teminat mektupları üzerine mektup veren millî bankaların bu suretle verdikleri mektuplar muhteviyatı birinci fıkradaki nisbete dahil değildir.

Müteferrik hükümler

ALTMİŞ BİRİNCİ MADDE — Karave deniz ve göllerdeki posta nakil işlerinde ve hususî vaziyeti olan balık avcılığında görülecek lüzum üzerine üç sene müddetli mukavele yapmağa ait olduğu vekâletler salâhiyetlidir. Hava nakliyatı işleri hususî kanununa tâbidir.

ALTMİŞ İKİNCİ MADDE — Orman ihalelerinde mukavele müddeti Maliye ve Ziraat vekâletlerince tayin olunur. Ağıl, mandra ve sair tesisat yapılması meşrut olan arazi, kışlak ve yaylak icarı işlerinde dahi beş seneye kadar mukavele yapmağa Maliye vekâleti mezundur.

ALTMİŞ ÜÇÜNCÜ MADDE — Gerek kapalı zarf usulile gerekse açık suretle yapılan dikili ağaç satışları ait olduğu komisyonlarca lâyük had kararı verildikten sonra ihaleleri Ziraat vekâletinden sorularak yapılır. Sorulma tarihinden sonra bir ay içinde tasdik veya reddi gösterir bir cevap verilmediği takdirde komisyon ihaleyi yapmağa salâhiyetlidir.

ALTMİŞ DÖRDÜNCÜ MADDE — Kiraya verilecek menkul ve gayrimenkullerin kira müddeti bir aydan az, beş yıldan çok olamaz. Bu müddetten fazla kiraya verilmesi Hazine menfaatine uygun görülen menkul ve gayrimenkullerin kiraya verilmesi kanun çıkartmağa bağlıdır. Üç seneden fazla müddetle yapılacak kiraya verme işlerinde önceden Maliye vekâletinden izin alınması şarttır.

ALTMİŞ BEŞİNCİ MADDE — Menkul ve gayrimenkullerin satış ve kiralarında mahallî komisyonlarının ne miktara kadar ihaleye salâhiyetli oldukları Maliye vekâletince bir nizamname ile tayin olunur.

ALTMİŞ ALTINCI MADDE — Resmî daireler ve müesseseler (Belediye dahil) arasında artırma ve eksiltme işleri kıymet takdiri suretile yapılır. Her iki daire kıymette anlaşamazlarsa bedel 28 inci maddede gösterilen komisyonlar tarafından takdir edilir. Bu tarzdaki artırma ve eksiltme Malîyenin muvafakatiyle yapılır.

ALTMİŞ YEDİNCİ MADDE — Fuzulî işgalden dolayı ecrimisil mahkemece takdir olunur. Mukavelenin bitmesinden sonra geçen günlerin icar bedeli, mukavelede ahkâmı hususiye mevcut ise ona göre, yoksa ecrimisil olarak hüküm ve tahsili emval kanununa göre tahsil olunur. Ekili arazinin tahliyesi mahsulün kaldırılmasına kadar yapılmaz.

ALTMİŞ SEKİZİNCİ MADDE — Vilâyet hususî idarelerine ait artırma ve

eksiltme ve ihale bu kanunun hükümleri içinde doğrudan doğruya vilâyet daimî encümenlerince yapılır.

ALTMİŞ DOKUZUNCU MADDE — Umumî, mülhak, mahallî ve hususî bütçelere mevzu tahsisat ile mübayaa olunacak tıbbî ceza, alât ve edevat ile hastane eşyası bu kanun hükümlerine tâbi olmaksızın Hilâliahmer merkezi umumisi ihtiyat malzemesi mevcudundan ve kullanılmamış olanlarından bedeli peşin, icabında belediye ve hususî idarelere kredi usulü ile de verilmek üzere maliyet fiatile satın alınır.

Ceza hükümleri

YETMİŞİNCİ MADDE — Hile, desise, vait veya tehdit ile yahut sair vasıtalarla diğer talipleri bu kanunda yazılı artırma ve eksiltmelere iştirakten çevirmeğe veya komisyon azaları üzerinde nüfuz kullanmağa teşebbüs edenlerle 44 üncü ve sair maddelerindeki memnu fiilleri yapanlar hakkında komisyonca bir zabıt varakası tutulur ve bu halleri tevsik edecek neler varsa bu zabıt varakasile birleştirilir. Bu evrak merkezde ise vekâlete, müesseselerde umum müdürlüğe ve vilâyetlerde ise valiye verilir. Vekâlet bu kabîl talipler hakkında muhasebei umumiye kanununun 27 nci maddesi mucibince muvakkat bir müddet için Devlet artırma ve eksiltmelerine iştirakten memnuiyet kararı verebilir.

Komisyonlar ile vali ve müdiri umumiler ve ciheti askeriyede âmiri adliler ihale gününde işe fesat karıştıran talipleri vaktin darlığı hasebile, mesuliyet kendilerine raci olmak üzere, yalnız o işe girmekten menedebilirler ve keyfiyeti yukarıdaki fıkrada tutulması mecburî olan zabıt varakasına ayrıca yazarlar.

Bu evrakta cezayı müstelzim ahval varsa bu makamlar tarafından mehakimi aidesi nezdinde kanunî takibata girilir.

Komisyonlar tarafından tutulan zabıt varakaları aksi sabit oluncaya kadar muteberdir. Yukarıda yazılı mahkemeye intikal etmeyen idarî mukarrerat aleyhine alâkadarlar Devlet şûrasına müracaat edebilirler.

YETMİŞ BİRİNCİ MADDE — 44 üncü maddede yazılı cezayı müstelzim işleri yapanlarla mukavele yapıldıktan sonra fena niyetle taahhüdünü yapmayanlar veya yaptıkları sırada Devletin Hazinesini zararlandırıcı veya Devlet haysiyetini kırıcı mahiyette işler yapan veya iş yapılırken veya teslim olunurken hileli vasıtalar ve malzemeler kullananlar ve bu halleri iş tamamlandıktan ve teslim muamelesi yapıldıktan sonra dahi anlaşılınlarla bunların o işteki şerikleri veya mesul vekilleri hakkında ceza kanununda muayyen cezalar tatbik edilmekle beraber muvakkaten veya daimî olarak Devlet taahhütlerine girmekten mahkeme kararıyla menedilebilirler.

YETMİŞ İKİNCİ MADDE — Bu kanun mucibince vazifelendirilen bilcümle memurlarla komisyon azaları vazifelerini kanunî icaplara göre bitarafane yapmazlar veya âkitlerden her hangi birinin zararını mucip olacak işe sebebiyet verilirse haklarında cezaî takibat yapılmakla beraber âkitlerin bu yüzden uğradığı zarar ve ziyanı da tazmin ile mükellef tutulurlar.

YETMİŞ ÜÇÜNCÜ MADDE — Müteahhitler ya bizzat veyahut vekil veya mümessilleri vasıtasile artırma ve eksiltme yapan devaire müracaat ederler. Hukuk vekil veya mümessil olmaksızın ve taahhüdün ifasına filî surette iştiraki bulunmaksızın asıl müteahhit olacaklarla birlikte veya onların gıyabında artırma ve eksiltmeyi yapacak devair ile münasebete girmek yasaktır.

Bu gibi kimselere komisyon ve sair namlarla para veren müteahhitlerin istihkaklarından o miktar kesilir ve bu müteahhitler bir daha resmî taahhütlere kabul olunmazlar.

YETMİŞ DÖRDÜNCÜ MADDE — 22 nisan 1341 tarih ve 661 numaralı müzayede, münakasa ve ihalât kanunile buna müzeyyel 5 nisan 1926 tarih ve 799 numaralı, 31 mayıs 1926 tarih ve 878 numaralı, 24 mayıs 1926 tarih ve 1300 numaralı, 17 kânunuevvel 1929 tarih ve 1540 numaralı, 29 teşrinisani 1933 tarih ve 2338 numaralı kanunlarla bu kanuna mugayir olan diğer ahkâm kaldırılmıştır.

YETMİŞ BEŞİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden altı ay sonra mu-teberdir.

YETMİŞ ALTINCI MADDE — Bu kanun hükümlerini yapmağa İcra Vekil-leri Heyeti memurdur.

7 haziran 1934

Cümhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası : 6 - VI - 1934 ve 1/597

Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cümhuriyet Reisliğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası : 7 - VI - 1934 ve 4/639

Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları :

	<i>Cilt</i>	<i>Sayfa</i>
	14	26
	17	9,32:34,46
	22	58,111,115:129,140:146,161:176
	23	10:24